

روزشمار جنگ

جمعه

۹ خرداد ۱۳۶۵

۲۰ رمضان ۱۴۰۶

۳۰ مه ۱۹۸۶

۶۴۹

برپایه برخی اطلاعات، ارتش بعث عراق با هدف بازپس‌گیری فاو، در حال آماده‌سازی نیرو برای حمله به این منطقه است و برای این منظور ضمن تشکیل لشکر طلایی، از اتباع نظامی کشورهای مصر و اردن نیز استفاده خواهد کرد.

با گذشت چهار ماه از اجرای عملیات والفجر ۸ در منطقه فاو، ارتش بعث عراق همچنان در تکاپوی نظامی برای بازپس‌گیری فاو است. در این باره قرارگاه عملیاتی خاتم‌الانبیای سپاه پاسداران به نقل از یک اسیر عراقی* اعلام کرد که «افسران آموزش دیده لشکر طلایی صدام گفته‌اند هدف از تشکیل این لشکر تصرف شهر فاو است و به‌منظور افزایش ضریب آمادگی رزمی، تاکنون مأموریتی به این لشکر واگذار نشده است. این در حالی است که نیروهای دیگری جهت آزادسازی فاو جمع‌آوری شده‌اند و اکنون در پادگان آموزشی النهروان می‌باشند.» به گفته این اسیر عراقی نیروهای لشکر طلایی در پادگان‌های آموزشی نجف، حله و محاوایل آموزش می‌بینند. مدت آموزش روزانه آنها حدود ۱۲ ساعت (از ساعت ۴:۳۰ صبح تا ۱۷ بعدازظهر)، می‌باشد. تعداد سربازان آموزش دیده در پادگان مزبور ۶۰۰ نفر و تعداد افسران ۱۵۰ نفر است. رده افسران از درجه ستوان دومی تا سروانی می‌باشد. نیروهای مهمات خاصه (مأموریت‌های ویژه) نیز از پایان عملیات والفجر ۸ تا امروز، آموزش‌های ویژه‌ای در پادگان آموزشی جیش‌الشعبی النهروان دیده‌اند. همچنین یک ماه پیش، حدود ۶۰۰ نفر در پادگان حبانیه در حال آموزش بوده‌اند که آموزش آنها برای نیروی مخصوص، هلی‌برن و پیاده بوده است. تعدادی دیگر از نیروهای لشکر طلایی صدام در پادگان الرشید بغداد آموزش می‌بینند. به نیروهای این لشکر مزایای رسته کماندویی داده خواهد شد.^{۱**}

* این اسیر جمعی گردان ۱ تیپ پیاده بود که شامگاه ۱۳۶۵/۳/۵، در جریان تک‌رزمندگان در جاده البحر به اسارت درآمد.

** ضمیمه دارد؛ مشروح اطلاعاتی درباره ترکیب، گسترش، تاکتیک و شایستگی‌های رزمی لشکر طلایی صدام.

در همین حال، دفتر فرماندهی کل سپاه امروز با ارسال نامه‌ای با ارجحیت آنی به فرمانده نیروی زمینی، ضمن هشدار به این نیرو در مورد احتمال حمله عراق به فاو به نقل از سفارت جمهوری اسلامی ایران در کویت، تصریح کرد: «یک منبع نیمه‌موثق کویتی که دو روز قبل، از ناصریه عراق به کویت آمده است و از قول یک افسر عالی‌رتبه عراقی که با وی فامیلی نزدیکی دارد شنیده است به زودی ارتش عراق در منطقه فاو عملیاتی علیه نیروهای اسلام آغاز خواهد کرد. وی اظهار کرده است که یک نیروی مخصوص ۱۵ هزار نفری هوایرد برای حمله، آخرین مراحل تدارکاتی و عملیاتی را انجام می‌دهند. این افسر عراقی گفته است که عملیات به کمک تعدادی از نیروهای اردن و مصر و سلاح‌های جدیدی که اخیراً عراق دریافت کرده است انجام خواهد شد. خبرهای مربوط به حمله قریب‌الوقوع عراق در روزهای اخیر از منابع مختلف واصل شده که اهم آنها قبلاً هم مخابره شده است. به نظر می‌رسد که عراقی‌ها قبل از پایان ماه رمضان و احتمالاً روز قدس حمله خود را به فاو آغاز کنند.»^۲

۶۵۰

سپاه ناحیه کردستان با اشاره به جزئیات تحرکات رژیم عراق به‌ویژه استقرار قبضه‌های توپ، احداث باندهای جدید هلیکوپتر و استقرار نیرو در مقابل جبهه‌های شمال غرب خواهان اقدام فوری علیه مراکز تجمع دشمن شد.

واحد اطلاعات ناحیه کردستان در گزارشی به قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع) اعلام کرد که به‌تازگی تحرکات ارتش بعثی شامل نقل و انتقالات متراکم، استقرار آتشبارها، ایجاد باندهای هلیکوپتر، ایجاد سکوی موشکی و اعزام تیم‌های گشتی شناسایی با همراهی عناصر ضدانقلاب در سطح منطقه خط تماس در جنوب کردستان به‌خصوص مقابل پایگاه‌های بانه و میوان مشاهده شده است، بنابراین احتمال اجرای عملیات در آینده نزدیک، دور از انتظار نیست. براساس اطلاعات جمع‌آوری شده باندهای هلیکوپتر یکی با موجودی ۸۰ فروند هلیکوپتر توپ‌دار در منطقه چوارتا و دیگری با موجودی ۵۰ فروند در پادگان بستان‌سور و پایگاه سکوی موشکی با ۵ فروند موشک هفت‌متری در سهره سلیمان‌آباد بین جاده عربت به سیدصادق، انتقال توپ و تانک به روستای کنایه و باسنی، انتقال یک آتشبار با ۶ قبضه توپ ۱۰۵ میلی‌متری در مانی‌دولبه و استقرار آتشبار با ۱۲ قبضه توپ ۱۰۵ میلی‌متری در کوه لب بالا و پایین، استقرار آتشبارهای دیگر در سمت چپ منطقه قلب چولان، قلات، ماروت و روستای کاریزه و استقرار ۸ هزار نیروی جاش در مناطق چولان و چوارتا و ۴ هزار نفر در باسهی از جمله اقدامات عراق است. در این گزارش درخواست شده تا به‌منظور پیشگیری از حمله احتمالی دشمن، تدبیری برای بمباران مواضع یادشده* اتخاذ شود.^۳

* در گزارش مختصات جغرافیایی مکان‌های مذکور، درج شده است.

۶۵۱

جنگنده‌های عراقی امروز با نفوذ به حریم هوایی ایران یک هدف دریایی در خلیج فارس، تأسیسات نفتی خارک و پادگان‌های قلعه‌شاهین و ابوذر را بمباران کردند. یک فروند هواپیمای خودی نیز در منطقه دهدشت سقوط کرد. همچنین تعمیرات پل قطور پایان یافت.

فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق با صدور اطلاعیه نظامی ۲۲۴۴ اعلام کرد: «طی روز جاری، هواپیماهای جنگنده نیروی هوایی ۶۳ مأموریت رزمی انجام دادند. در یکی از عملیات‌ها، ساعت ۱۳:۳۰ بعدازظهر امروز، یک هدف بزرگ دریایی در نزدیکی سواحل ایران را به‌طور دقیق مورد اصابت قرار دادند.* در حمله‌ای دیگر در ساعت ۱۴، به تأسیسات پادگان قلعه‌شاهین حمله کرده و ضمن انهدام تأسیسات پادگان، تعدادی از افراد به قتل رسیدند.» ارتش عراق در این اطلاعیه، اشاره‌ای به منطقه‌ای که هدف دریایی را مورد حمله قرار داده، نکرده است.^۴

خبرگزاری جمهوری اسلامی در بوشهر درباره ادعای عراق مبنی بر حمله به یک هدف دریایی ایران اعلام کرد: مقارن ساعت ۱۲:۳۰ امروز، صدای یک انفجار خفیف در شهر بوشهر شنیده شد، اما تاکنون مقامات موثق و آگاه در استان خبری دال بر حمله به یک هدف دریایی در آب‌های سواحل ایران را دریافت نکرده‌اند.^۵

همچنین ساعت ۱۴:۵۵، منطقه سرپل ذهاب مورد تجاوز و بمباران ۸ فروند هواپیمای عراقی قرار گرفت که در نتیجه بمباران پادگان ابوذر چند ساختمان تخریب و بر اثر اصابت ترکش بمب‌ها به ساختمان ستاد تیپ ۳۱۳ ارتش، ۲ نفر مجروح شدند.^۶

به گزارش فرماندهی قرارگاه نوح سپاه، ساعت ۹:۵۷ امروز، در پی مشاهده ۲ فروند هواپیمای دشمن در صفحه رادار مستقر در خارک، در منطقه وضعیت قرمز اعلام شد و دقایقی بعد هواپیماهای عراقی تأسیسات نفتی جزیره خارک را هدف قرار دادند. در این حمله یکی از بمب‌ها به نزدیکی یک تانکر نفتی حامل زباله و مواد نفتی زاید برخورد کرد و موجب آتش‌سوزی شد که این آتش‌سوزی تا ساعت ۱۲:۱۵، (زمان مخابره خبر) ادامه داشت.^۷

بنا به گزارش سپاه ناحیه استان کهگیلویه و بویراحمد، ساعت ۱۳:۳۰، یک فروند هواپیمای اف ۴ خودی در آسمان پاسگاه کوشک از توابع شهرستان دهدشت سقوط کرد. خلبانان این هواپیمای جنگنده با استفاده از چتر نجات، سالم فرود آمدند. در این گزارش به علت سقوط هواپیما اشاره‌ای نشده است.^۸

در همین حال، خبرگزاری جمهوری اسلامی از ارومیه اعلام کرد: با تلاش کارکنان راه‌آهن و همراهی رزمندگان امروز، تعمیر بخشی از پل قطور که در نتیجه بمباران هواپیماهای عراقی در روز ۱۳۶۵/۳/۵، تخریب و موجب قطع تردد در مسیر ایران - ترکیه شده بود، پایان یافت و نخستین قطار از روی آن عبور کرد.^۹

* این سومین روز متوالی است که عراق ادعا می‌کند به یک هدف دریایی حمله کرده است.

۶۵۲

در نتیجه کمین و درگیری رزمندگان و ضدانقلابیون در شهرهای بانه، سنندج، پاوه و سردشت در استان کردستان و آذربایجان غربی هر دو طرف متحمل تلفاتی شدند. قرارگاه حمزه به سپاه تبریز درباره احتمال اجرای یک سری عملیات ترور از سوی منافقین هشدار داد. تعدادی از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با هدف حمله به پایگاه رزمندگان، در نزدیک مرز ایران استقرار یافتند. عناصر ضدانقلاب با اجرای کمین در مسیر یک خودروی جهاد سازندگی که در جاده پاوه در حرکت بود، ۳ تن از نیروهای جهاد را مجروح کردند. مسئول بسیج سپاه پاوه به محض اطلاع از درگیری، همراه چند تن، به محل حادثه رفتند که آنها نیز به کمین افراد ضدانقلاب افتادند. در این حادثه ۳ تن شهید و ۲ نفر از جمله مسئول بسیج مجروح شدند. از عناصر ضدانقلاب هم یک قبضه کلت و مقداری مهمات انفجاری و چند گلوله آر.پی. جی به غنیمت گرفته شد. گفتنی است در محل استقرار عناصر ضدانقلاب مقداری خون مشاهده شد که نشان دهنده تلفات آنها بود.^{۱۰}

از سوی دیگر امروز تعدادی از چته‌های کومه‌له در روستای انجیله از توابع بانه به کمین رزمندگان افتادند و یک نفر از آنها کشته شد.^{۱۱}

در سردشت نیز مسئول پایگاه گله واقع در محور سردشت - مهاباد، هنگام اجرای مأموریت با تعدادی از افراد هیز زمزیران درگیر و به شهادت رسید.^{۱۲}

همچنین در محور سردشت - بانه عناصر ضدانقلاب قصد حمله به پایگاه روستای چناره از توابع سنندج را داشتند،^{۱۳} که با هوشیاری رزمندگان، متواری شدند.^{۱۴}

قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع) در گزارشی به ستاد سپاه ناحیه تبریز هشدار داد: عناصری از منافقین (سازمان مجاهدین خلق) ملبس به لباس روحانیت قصد دارند یک سری عملیات ترور علیه شخصیت‌ها اجرا کنند.^{۱۵} علاوه بر آن امروز، تعدادی از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با هدف آماده‌سازی حمله به پایگاه‌های رزمندگان و مین‌گذاری جاده نظامی سورکوه همراه ۹ رأس قاطر، تعدادی اسلحه و مین ضدتانک و ضدنفر و مقداری مهمات به منطقه موسک در ۲۰ کیلومتری نوار مرزی در خاک عراق وارد شدند.^{۱۶}

۶۵۳

رئیس شورای عالی دفاع در هم‌شکستن روحیه مقاومت مردم و وادار کردن ایران به سازش و صلح تحمیلی را نشدنی دانست و بر سرنگونی رژیم عراق تأکید کرد.

مردم روزه‌دار تهران هم‌زمان با فرارسیدن شب‌های قدر، نماز جمعه را در دانشگاه تهران به امامت آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای رئیس‌جمهور و رئیس شورای عالی دفاع اقامه کردند. امام جمعه تهران در خطبه اول به تشریح صفات برجسته امام علی^(ع) و در خطبه دوم به تبیین مواضع و سیاست دفاعی ایران در برابر سیاست امریکا در حمایت از عراق، آینده جنگ و لزوم مشارکت مردم در جبهه‌ها پرداخت.

آیت‌الله خامنه‌ای در واکنش به تمایل غرب برای طولانی کردن جنگ به منظور حفظ رژیم عراق گفت: «اگر سیاست امریکا بر این اساس است که جنگ طولانی شود و آنها محتضری [چون صدام] را سرپا نگه دارند، اما ما می‌خواهیم جنگ را یک‌سره کنیم و رژیم متجاوز عراق را به مدد نیروی الهی و مردم سرنگون کنیم. ... امروز، برای امریکا و انگلیس و متحدان امریکا در منطقه که از پیروزی جمهوری اسلامی بیمناک هستند، راهی نیست جز آنکه جنگ را به شکلی ادامه دهند که هیچ طرفی پیروز نشود.»^{۱۷}

رئیس شورای عالی دفاع در ادامه با تأکید بر موضوع جنگ به‌عنوان مسئله اصلی جامعه و پیچیده‌شدن ابعاد آن چهار فرض را درباره آینده جنگ از دیدگاه حامیان رژیم عراق محتمل دانست. آیت‌الله خامنه‌ای اولین فرض را استمرار تقویت عراق و پشتیبانی از این کشور با هدف درهم‌شکستن مقاومت رزمندگان دانست و افزود: «[این فرض] راه به جایی نمی‌برد، زیرا مشاهده سابقه مقاومت و روحیه جنگجویی رزمندگان طی این سال‌ها، دشمن را به‌رغم آنکه در مقطعی از جنگ یک‌دهم تا یک‌چهارم و یک‌پنجم امروز در جبهه‌ها نیرو نداشتند و توانسته بودند ۷۰ تا ۸۰ کیلومتر در اعماق خاک ما بیایند، ناکام گذاشت و نتوانستند مقاومت رزمندگان سلحشور را درهم بشکنند. بنابراین احتمال درهم‌شکستن روحیه مقاومت از نظر دشمنان ما به کلی منتفی است.» آیت‌الله خامنه‌ای ادامه داد: فرض دیگر این است که جمهوری اسلامی ایران پیروز شود که این را هم استکبار جهانی به‌هیچ‌وجه تحمل نمی‌کند و فرض سوم تحمیل صلح، برقراری آتش‌بس و وادار کردن ما به سازش است. امام‌جمعه تهران در این باره تصریح کرد: ما انگیزه‌های خودخواهانه آنها را به‌درستی فهمیده‌ایم و فریب اینکه تن به سازش بدهیم را نمی‌خوریم، زیرا موجودی و طبیعت (دشمنان ایران) طبیعت جنگ‌افروزی و آتش‌افروزی است. بنابراین هر قدر هم فشار آورند، تبلیغات کنند، هیئت فرستاده و دوباره بفرستند، گوش جمهوری اسلامی ایران و این امت بدهکار این حرف‌ها نیست.

آیت‌الله خامنه‌ای چهارمین فرض را برای آینده جنگ، استمرار جنگ با ماهیت بردو باخت برای هیچ‌یک تحلیل کرد. وی در این باره خاطر نشان کرد: «یک احتمال و یک فرض دیگر بیشتر در اختیار استکبار جهانی باقی نمی‌ماند و اینکه هرگاه احساس کردند کفه جنگ به نفع جمهوری اسلامی می‌چرخد و احتمال یک‌سره‌شدن پایان کار صدام نزدیک است، کمک‌های خودشان را به صدام حسین افزایش دهند تا شاید بتوانند به همین ترتیب جنگ را بدون آنکه برنده‌ای داشته باشد ادامه دهند. این تنها راه‌حلی است که برای استکبار جهانی به‌عنوان یک راه‌حل باقی می‌ماند.»

امام‌جمعه تهران افزود: «گرچه این تنها چیزی [راه‌حلی] است که امروز استکبار به او امید بسته است، ولی همچنان آرزومند است که بتواند (با گزینه سوم) ما را به صلح وادار کند، که این خودش یک شکست بزرگی برای جمهوری اسلامی و اسلام است و طبعاً سیاست جمهوری اسلامی درست نقطه مقابل این سیاست است ... و ما اجازه نخواهیم داد که سیاست استکبار

جهانی و امریکا موبه‌مو اجرا شود و این جنگ همین‌طور بدون اینکه کسی در آن پیروز شود و تکلیف و سرنوشت دو ملت معلوم بشود، ادامه پیدا کند ... ما سیاستمان این است که کار جنگ را یکسره کنیم. رژیم متجاوز، ضعیف و متزلزل عراق را هرچه زودتر به مدد قدرت و نیروی الهی و مردم خودمان سرنگون کنیم و دو ملت را یکباره نجات بدهیم.»

رئیس شورای عالی دفاع همچنین در مورد آمادگی سپاه پاسداران برای جذب نیروهای رزمی گفت: «ما احساس می‌کنیم، امروز آن روز آزمایش تاریخی ما است و باید هیجان عظیم را که از ایمان آگاهانه مردم ناشی می‌شود به‌عنوان یک مشت محکم در مقابل متجاوزین بعثی به کار بگیریم و اجازه دهیم مردم معجزه‌ای را که بالاخره باید اتفاق بیفتد، تحقق بخشند. ... [امروز] حضور مردم در جبهه‌ها و حضور مردم در میدان‌های نبرد، حرف آخری است که جمهوری اسلامی می‌زند و با همین سخن آخر مسئله جنگ را پایان می‌دهد. ... برادران سپاه (پاسداران انقلاب اسلامی) اظهار آمادگی کرده‌اند که تلاش خودشان را برای سازماندهی بیشتر کنند.* ... البته دستگاه‌های گوناگون باید به سپاه کمک کنند. یکی از مشکلات برادران ما [در سپاه] مسئله گزینش است. هیئت‌های گزینش در سراسر کشور، (در دستگاه‌های دولتی) با برادران سپاه هماهنگی کنند، به آنها کمک کنند و بگذارند کسانی که مایل‌اند، وارد سازماندهی عظیم مردمی شوند. بایستی مسئولین شهرها، ائمه محترم جمعه و استانداران و برادران جهاد در هر استان کوشش کنند ... ما اگر بخواهیم در مقابل توطئه‌های استکبار جهانی و کمک‌های مالی و تسلیحاتی که به عراق داده می‌شود ... حرکت بکنیم، نقطه قوت ما ایمان‌های استوار مردم ماست. ما از این نقطه قوت که درست نقطه‌ضعف دشمن ماست باید حداکثر استفاده را به نفع اسلام و مسلمین بکنیم.»^{۱۸}

۶۵۴

نماینده ایران در سازمان ملل متحد اتهام باج‌گیری ایران به‌منظور وساطت برای آزادی گروگان‌های فرانسوی در لبنان را رد کرد.

سعید رجایی خراسانی در یک مصاحبه تلویزیونی گفت: «دولت ایران پیشنهاد کمک به فرانسه برای آزادسازی گروگان‌ها را داده است، ولیکن هیچ‌گونه اطلاعی از محل نگهداری گروگان‌ها و اینکه چه گروهی (در لبنان) آنها را به اسارت گرفته، ندارد، چون گروه‌های فراوانی وجود دارند. اگرچه در لبنان و دیگر کشورهای مسلمان نفوذ زیادی داریم.»

* رئیس شورای عالی دفاع در این باره افزود که امروز، در سرتاسر کشور کادرها و نام‌های گوناگونی برای تشکیل‌های مردمی بسیجی به‌منظور حضور در جبهه‌ها وجود دارد که مردم با تمام این نام‌ها دارند حرکت می‌کنند. وقتی گردان‌های قائم یا تیپ‌های قدس معلوم می‌شود، مردم می‌آیند. کارشناس‌ها و پاسداران افتخاری مطرح می‌شوند، مردم می‌بینند این راه باز است. هرجایی که مردم احساس کنند که می‌شود در جبهه‌ها حضور پیدا کرد، می‌آیند. [روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۳/۱۱، ص ۱۱]

به گزارش خبرگزاری یونایتدپرس، رجایی خراسانی رابطه بین آزادی گروگان‌ها با بهبود روابط ایران و فرانسه و اینکه برخی محافل سیاسی برخورد ایران با این ماجرا را یک باج‌گیری تلقی کرده‌اند، مردود دانست و تصریح کرد که هیچ‌گونه باج‌گیری در کار نیست، بلکه کاهش بحران بین ایران و فرانسه کمک خواهد کرد تا رهبران دو کشور در تماس‌هایشان، مسائل و مشکلاتشان از جمله مسئله گروگان‌گیری را حل کنند. در پایان این مصاحبه نماینده ایران در سازمان ملل ضمن سرزنش آمریکا به علت انتقادات اخیرش از ایران اظهار داشت: «من نمی‌دانم که برای ایران چه سودی خواهد داشت تا کمک نماید که گروگان‌های آمریکایی آزاد شوند، زیرا که نظر ایران راجع به روابط با آمریکا و فرانسه متفاوت است.»^{۱۹*}

۶۵۵

رئیس پارلمان عراق تصرف فاو را یک دستاورد تبلیغاتی صرف برای ایران ذکر کرد. سفیر عراق در ایتالیا نیز با تکرار ادعای صلح‌طلبی کشورش مداخله آمریکا و شوروی و کشورهای اروپایی برای خاتمه جنگ ایران و عراق را ضروری دانست.

سعدون حمادی رئیس مجلس عراق، در مصاحبه با مجله عربی‌زبان *التضامن* (چاپ لندن) گفت که کشور وی در حال حاضر از موقعیت بهتری نسبت به ایران برخوردار است و قدرت اقتصادی و نظامی ایران به سرعت روبه تحلیل است. وی افزود: «تصرف ترمینال نفتی فاو توسط ایران چیزی بیش از یک دستاورد تبلیغاتی نبوده است.» به گزارش خبرگزاری کویت، حمادی خاطر نشان کرد که نیروهای دشمن در طول مرز ۱۲۰۰ کیلومتری بین دو کشور مستقر می‌باشند و عراق در حال حاضر در حدود ۲۹۰ کیلومتر مربع از اراضی راهبردی ایران را در اختیار دارد. رئیس پارلمان عراق ایران را یک کشور شکست‌خورده سیاسی برشمرد و گفت: «این کشور هیچگاه به اندازه امروز در صحنه بین‌المللی منزوی نبوده است.»^{۲۰}

از سوی دیگر سفیر عراق در ایتالیا در نشستی با شرکت فدراسیون جوانان حزب سوسیالیست شهر بری ایتالیا، کشور خود را صلح‌جو خواند و دخالت کشورهای بزرگ در جنگ ایران و عراق را تعیین‌کننده تلقی کرد و گفت: «عراق خواستار صلح می‌باشد و برای نیل به این هدف از هیچ تلاشی فروگذار نکرده و در این مورد آماده پذیرفتن کلیه پیشنهادات تمامی کشورهای جهان برای میانجیگری می‌باشد. ... معتقدم برای خاتمه‌دادن به این جنگ که تقریباً شش سال است به طول

* کلود دو کمولار نماینده فرانسه در سازمان ملل، دیروز در نیویورک با تکذیب گزارش بعضی از رسانه‌ها که گفته بودند دولت فرانسه موافقت کرده تا در قبال آزادی گروگان‌ها یک میلیارد دلار به ایران بپردازد، گفت: یک میلیارد دلار پولی که ایران از فرانسه طلب دارد با مسئله گروگان‌های فرانسوی در بیروت مرتبط نیست. وی تصریح کرد: این پول از جانب دولت سابق ایران در انرژی اتمی فرانسه سرمایه‌گذاری شده و دولت فعلی ایران خواهان بازپس‌گیری آن است.

انجامیده نقش سازمان ملل و کشورهای مقتدری چون امریکا و شوروی و نیز کشورهای اروپایی و در رأس آنها ایتالیا بسیار ضروری و تعیین کننده می باشد. [به خصوص که] دولت ایتالیا هیچگاه از تلاش خود جهت خاتمه بخشیدن به تشنج در خاورمیانه [غرب آسیا] نکاسته و در کاهش دادن به درگیری های موجود در این منطقه نقش فعالی داشته است.» به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی در رم، وی سپس با اشاره به همکاری های میان ایتالیا و عراق افزود: «ایتالیا کشوری است که آمادگی زیادی برای همکاری با کشورهایی چون عراق دارد که طالب صلح و دوستی بوده و به حقوق بشر و اصول اساسی بین المللی و حق تعیین سرنوشت کشورها توسط ملت ها احترام می گذارد.» وی افزود: اگر در حال حاضر ملت عراق در یک جنگ ناخواسته شرکت دارد فقط به دلیل دفاع از سرزمین خود می باشد.^{۲۱}

۶۵۶

خبرنگار روزنامه تایمز مالی با سفر به عراق آخرین تحولات جنگ تحمیلی، تاکتیک های اخیر عراق، پیش بینی عملیات آینده ایران و زمان و مکان آن را بررسی کرده است. این خبرنگار در یک مقاله نسبتاً طولانی با عنوان "عراق برای حفظ روحیه دست به عملیات زده است" نوشته است: «مقامات نظامی عراق به طور خصوصی می گویند مهران مطلقاً با فاو قابل مقایسه نیست. عملیات در مهران یک پیروزی توخالی است و تنها معادل فاو، احتمالاً شهر خرمشهر خواهد بود که ژنرال عراقی ماهر عبدالرشید برای تصرف آن شوق بسیار دارد.»

از سویی بعد از شکست عراق در فاو، تغییر تاکتیک نظامی به عنوان یک وسیله افزایش روحیه برای این کشور اهمیتی حیاتی دارد، با این حال، همواره به علت احتمال افزایش تلفات نگرانی هایی در عراق وجود داشته، خبرنگار تایمز مالی در این باره افزوده است: «عراق در صدد نیست فاو را مجدداً پس بگیرد، زیرا برای این کار احتمالاً پانزده هزار نفر تلفات خواهد داد که این تعداد تلفات برای جامعه عراق رقم بسیار سنگینی خواهد بود، به خصوص که تخمین زده شده عراق در جریان نبردهای فاو، ده ها هزار تن از نیروهایش را از دست داده باشد. ضمن آنکه در درگیری های بعدی چند هزار نفر دیگر نیز به شمار تلفات عراق اضافه شده است.» تایمز مالی درباره عملیات آینده رزمندگان ایران، به تأثیر پیام اخیر امام خمینی اشاره و اضافه کرده است: «بعد از این پیام، ایران شاهد بزرگ ترین بسیج نیرو بوده که به جبهه عزیمت کرده اند، اعزام هایی که این بار عراق آنها را جدی گرفته است.» خبرنگار تایمز مالی به نقل از یک تحلیل گر غربی آورده است: «هم ما و هم عراقی ها می دانند که چیز بزرگی در شرف وقوع است. عراقی ها فکر می کنند قبل از آنکه اوضاع اقتصادی ایران به وخامت بگراید، این عملیات زودتر آغاز شود. از سویی استراتژیست ها معتقدند اگر ایران حمله را تا سال ۱۹۸۷ (زمستان ۱۳۶۵)، به تعویق بیندازد ممکن است توان انجام یک عملیات نهایی را از دست بدهد. از این رو اکثر آگاهان متفق القول اند که ایرانی ها یک بار دیگر

تلاش خواهند کرد تا از مرداب‌های اطراف جزایر مجنون عبور کنند، جایی که تنها ۱۵ کیلومتر با بصره به‌عنوان جایزه بزرگ فاصله دارد.» خبرنگار تایمز مالی در پایان خاطرنشان کرد: عراقی‌ها در گذشته ثابت کرده‌اند که در حملات غیرمترقبه زخم‌پذیرند. با وجود این در عملیات آینده و عملیات نهایی که به‌وسیله ایرانی‌ها طراحی شده است امکان اشتباه ممکن است کم باشد.^{۲۲}

۶۵۷

نشریه امریکایی بررسی سیاست خاورمیانه جنگ ایران و عراق را حول چهار محور، اهداف عراق در راهبرد نظامی جدید، برخورد امریکا با روند جاری جنگ، همکاری‌های اطلاعاتی امریکا با عراق و تشریک‌مساعی امریکا و شوروی در کنترل جنگ مورد بررسی و تحلیل قرار داد.

در بخشی از مقاله این نشریه، از جمله اهداف عملیات‌های اخیر عراق به‌ویژه حمله به گذرگاه فکه و مهران - که به اشغال بخش‌های کوچکی از سرزمین ایران انجامید - یکی اعمال فشار جدید نظامی به ایران و دیگری بالابردن روحیه نیروهای عراقی در پی از دست‌دادن بندر فاو ذکر شده است.^{*} نشریه یادشده به نقل از برخی کارشناسان افزوده است: مهم‌تر از این دو هدف، به‌دست‌آوردن ابتکار عملیات است که در آن فرماندهان عراقی حداقل به‌طور موقت ایرانی‌ها را وادار کردند قبل از اینکه دست به حمله دیگری بزنند، طرح‌ریزی عراق را برای ادامه حملات مدنظر قرار دهند. به گفته یک کارشناس امریکایی «دو سال است که ایرانی‌ها توانسته‌اند بدون تحمل آسیب، در هر جای طول جبهه دست به حمله بزنند، ولی اکنون آنان حداقل بایستی اندکی درباره طرح‌های عراق علیه خود نگران باشند.» گرچه یک ناظر دیگر، با تجربه طولانی در این باره اظهار داشته که «عراقی‌ها بارها چیزی را شروع کرده‌اند که نتوانسته‌اند خاتمه دهند.»

نشریه بررسی سیاست خاورمیانه در ادامه دخالت امریکا و برخی اقدامات این کشور در جنگ ایران و عراق را بدین شرح توضیح داده است: «برخی مقامات امریکایی هنوز امیدوارند که از آرامش قابل‌پیش‌بینی جنگ برای تحکیم یک روش فعال‌تر امریکایی جهت خاتمه درگیری، بهره‌گیرند. آنها استدلال می‌کنند که دو ستون اصلی سیاست امریکا [شامل] تحت‌کنترل درآوردن صادرات اسلحه غربی به ایران عملیات وقفه و تشریک‌مساعی اطلاعاتی با عراق اثر خود را از دست داده است.» یک مقام امریکایی گفت: «ما تقریباً راه تأمین سلاح ایران از غرب را بند آورده‌ایم.»

نشریه مذکور همچنین درباره همکاری اطلاعاتی امریکا و عراق و ضعف ارتش رژیم بعثی در عملیاتی کردن آن نوشته است: «همکاری اطلاعاتی [با بهره‌گیری از هواپیماهای جاسوسی] آواکس

* رادیو بی‌بی‌سی نیز در همین چارچوب به نقل از خبرنگار روزنامه فایننشال تایمز هدف استراتژی دفاع متحرک فعال عراق را تقویت روحیه تضعیف‌شده مردم عراق ناشی از شکست مایوس‌کننده نیروهای نظامی این کشور در شبه‌جزیره فاو دانست و خاطرنشان کرد که تهاجمات این کشور محدود بوده و مقدمه‌ای برای هجوم گسترده عراقی‌ها نیست.

[خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۲، ۱۳۶۵/۳/۱۰، صص ۳ و ۴، رادیو بی‌بی‌سی]

پرکله، اطلاعات حیاتی برای بغداد فراهم کرده‌اند ... و اطلاعات [آن]، به همراه برخی رهنمودها از طریق سفارت امریکا به بغداد انتقال می‌یابد، ولی به‌وضوح عراقی‌ها معمولاً پاسخ می‌دهند که بعضی هدف‌ها دور از دسترس یا خارج از توانایی بمب‌افکن‌های بسیار بلندپرواز است.»^{۳۳}

همچنین این نشریه درباره تشریک‌مسابی دو ابرقدرت برای کنترل جنگ نوشته است: «چند مقام کلیدی امریکایی امیدوارند که دیگران را در دولت متقاعد سازند تا به امید ابتکاری مشترک، به اتحاد شوروی نزدیک شوند. نخستین فرصت احتمالاً در تابستان آتی طی مذاکرات در سطح متوسط با مقامات اتحاد شوروی به دست می‌آید.» در ادامه این نشریه به نقل از یک مقام عالی‌رتبه وزارت امور خارجه امریکا افزوده است: «اجازه بدهید موضوع را مطرح نماییم. نه ما و نه شوروی آرزوی دیدن فروپاشی عراق را نداریم و چون آنها نسبت به ما قبلاً تماس‌های بیشتری با بغداد و تهران داشته‌اند، یک نظرگاه مشترک موجب فعال‌تر شدن نقش آنان در منطقه نخواهد شد.»^{۳۳}

۶۵۸

درحالی‌که به‌دنبال سیر نزولی قیمت نفت در ماه‌های اخیر، پیش‌بینی می‌شود که ایران در ماه‌های آینده با افزایش هزینه جنگ، دچار بحران شدید شود، نخست‌وزیر ایران ضمن تأکید بر خودتکایی، راه برون‌رفت از این بحران را توسعه بخش غیرنفتی دانست.

به نوشته تحلیل‌گر نشریه *هندلزبلات* (چاپ آلمان) بنا بر «پیش‌بینی دیپلمات‌های غربی، کاهش بهای نفت، قدرت خرید ایران را در سال جاری به نصف خواهد رساند. در سال مالی ۱۹۸۷ - ۱۹۸۶ (سال ۱۳۶۵) که از ماه مارس (اسفند - فروردین)، آغاز شده است درآمد ارزی کشور که ۹۵٪ آن از راه صدور نفت به دست می‌آید به‌زحمت بالغ بر ۷ میلیارد دلار خواهد شد. درحالی‌که این مبلغ در سال گذشته، ۱۳ میلیارد دلار بوده است. در سال قبل دولت مبلغ ۴ تا ۵ میلیارد دلار جهت خرید تسلیحات، ۳ میلیارد دلار برای واردات مواد غذایی و ۷۵۰ میلیون دلار برای واردات دارویی پرداخته است. از این رو دولت بر برنامه‌های صرفه‌جویی بنیادین تأکید می‌ورزد. قرار است واردات در سال جاری ۱۳٪ نسبت به سال گذشته، کاهش یافته و به ۱۳/۵ میلیارد دلار محدود شود.»

تحلیل‌گر *هندلزبلات* با اشاره به اینکه موسوی نخست‌وزیر ایران، یکی از نمایندگان طبقه بنیادگرا می‌باشد، خاطر نشان کرد که «وی امیدوار است با توجه به فشار مالی فزاینده، موفق به جلب حمایت مردم جهت ایجاد تحولات اساسی گردد. او خواهان تغییر بنیادین اندیشه است و معتقد است کشور باید در آینده خودکفا بشود؛ حتی اگر این امر به پایین آمدن کیفیت کالا هم منجر گردد.» میرحسین موسوی معتقد به توسعه بخش غیرنفتی است. اگرچه اولین دستاورد این آزمایش برای او چندان درخشان نبود. زیرا با وجود افزایش ۲۵ درصدی صادرات غیرنفتی در سال

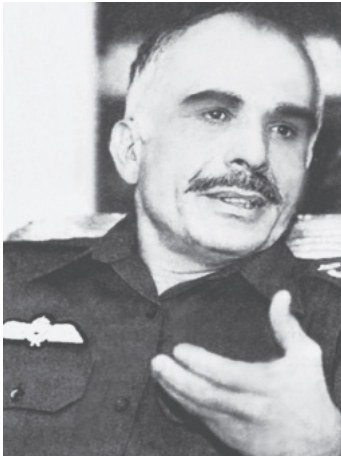
* ضمیمه دارد؛ گزارش کامل وزارت امور خارجه ایران از همکاری اطلاعاتی امریکا و عراق علیه ایران.

گذشته، درآمدی که از این راه کسب شد چندان قابل توجه نبود و فقط تا ۴۰۰ میلیون دلار رسید. این نشریه با ابراز تردید در مورد اظهارات موسوی مبنی بر اینکه «ایران به هیچ کشوری بدهکار نیست و در آینده هم از جایی اعتبار نخواهد گرفت»، به استناد سخنان برخی ناظران ادعا کرده است: «دیپلمات‌های غربی به هیچ وجه مطمئن نیستند، موسوی که این گونه از اصلاحات سخن می‌گوید، به‌راستی دارای یک برنامه اقتصادی روشن باشد.»^{۲۴}

۶۵۹

بازتاب رسانه‌ای کوشش‌های پادشاه اردن برای آشتی دادن سوریه و عراق همچنان ادامه دارد. هدف کوشش‌های حسین شاه اردن برای نزدیک کردن دمشق به بغداد، جدایی آن از تهران است. خبرگزاری رویتر به نقل از روزنامه کیهان با بیان اینکه راهبرد سوریه تحت تأثیر کمک مالی کشورهای متمدن عرب قرار گرفته است، اعلام کرد: «کشورهای نفت خیز ثروتمند خلیج فارس آماده‌اند که اگر سوریه رهبران ایران را وادار به قبول یک راه‌حل صلح برای جنگ با عراق نماید، یک کمک مالی را به‌خاطر تغییر استراتژی سوریه، در اختیار دمشق قرار دهند.» این تحلیل از این دیدگاه متأثر می‌شود که روزنامه کیهان نوشته است: «رهبران سوریه اخیراً به عربستان گفته‌اند که روابط حسنه میان دمشق - تهران در مرحله اول به نفع اعراب است و این امر می‌تواند به این معنا باشد که در شرایط خاص سوریه می‌تواند از نفوذ خود در تهران به نفع کشورهای میانه‌روی عرب استفاده کند.»

خبرگزاری رویتر افزود: اما اگر کشورهای ثروتمند عرب نتوانند سوریه را متقاعد کنند که در جنگ خلیج فارس میانجیگری کند، آنها یک راه‌حل میانه را اتخاذ می‌کنند، بدین معنا که خط لوله نفت عراق به مدیترانه را از طریق خاک سوریه بازگشایی خواهند کرد.^{۲۵*}

حسین پادشاه اردن

روزنامه *الاتحاد* (چاپ ابوظبی) که به‌طور شتاب‌زده نتایج تلاش‌های حسین شاه اردن را مثبت ارزیابی کرده، به نقل از ناظران در سوریه نوشته است: «موفقیت در آشتی دادن میان عراق و سوریه، به نتایج بسیار مهمی نائل خواهد شد که اولین آن، پایان دادن به جنگ عراق و ایران و دومین آن استقرار مجدد وحدت عربی است.»^{۲۶}

روزنامه *وال استریت ژورنال* با اشاره به چشم‌انداز عربستان سعودی و اردن به‌عنوان حامیان رژیم بعث عراق خاطرنشان کرده که مقامات ریاض و امان بی‌صبرانه مشتاق تغییر گرایش حافظ اسد رئیس‌جمهور سوریه، هستند، زیرا آنها به‌دنبال فتح

* ضمیمه دارد؛ تحلیل روزنامه کیهان درباره تلاش‌های شاه حسین برای نزدیکی دمشق و بغداد.

فاو به دست ایرانی‌ها در مورد شکست نظامی عراق بسیار نگران شدند و در جست‌وجوی راه‌هایی برای بالابردن موقعیت نظامی و سیاسی عراق بوده‌اند. گرچه انتظار نمی‌رود تغییر موضع سوریه در آینده نزدیک اثر مهمی بر جنگ داشته باشد. با این حال اعراب میانه‌رو که برای فراهم کردن این ملاقات تلاش می‌کنند به وضوح به تغییر نگرش سوریه یا لااقل اتخاذ یک موضع بی طرفانه و صلح‌جویانه در قبال جنگ از جانب دمشق امیدوار هستند. زیرا اگر سوریه موضع بی طرفانه‌تری اتخاذ کند ایران را در مورد پذیرش پیشنهاد صلح بغداد، تحت فشار بیشتری قرار خواهد داد.^{۲۷}

روزنامه *تایمز مالی* نیز ملاقات‌های شاه حسین در دمشق و بغداد را موجب پیش‌بینی‌های صاحب‌نظران منطقه درباره انجام تلاش‌های جدی برای برگزاری اجلاس سران عرب - که احتمالاً در سه هفته آینده برگزار خواهد شد - و معتدل‌ساختن موضع سوریه در جنگ ایران و عراق توصیف کرد و به نقل از یک دیپلمات غربی در دمشق نوشت: آخرین چیزی که سوری‌ها می‌خواهند، انجام گرفتن یک حمله بزرگ از سوی ایران و به‌تصرف درآمدن همه عراق می‌باشد. در ادامه این مطلب آمده است: به دلیل اختلافات شخصی بین حافظ اسد و صدام حسین تغییر موضع سوریه به نفع عراق غیرمحمتمل به نظر می‌رسد و سوریه ممکن است برای دفع انتقادات اعراب فقط قدری از حمایت خود از ایران بکاهد. ... گرچه گزارش‌هایی هم می‌رسد که «سوری‌ها اکنون در باب خطر گسترش جنگ ایران و عراق به سایر نقاط با کشورهای دیگر عرب هم‌صدا شده‌اند. منابع موثق سیاسی در تونس می‌گویند که سوریه به کشورهای پیوسته است که دعوت قلبی را برای برگزاری کنفرانس اول ژوئن وزیران امور خارجه عرب در مراکش پذیرفته‌اند.

همچنین سوریه اظهار آمادگی کرده که در اجلاس آینده سران عرب در دستور جلسه موضوعات دیگری همچون جنگ ایران و عراق و مسئله فلسطین را نیز در کنار حمله امریکا به لیبی مورد بحث قرار دهد. گفته می‌شود که الجزایر نیز که دفعه پیش از موضع سوریه و لیبی حمایت کرده بود دعوت قلبی را پذیرفته است.^{۲۸}

۶۶۰

دیپلمات‌های غربی عقیده دارند ایران ممکن است به‌زودی با برقراری روابط عادی با کشورهای فرانسه و شوروی به یک موفقیت دیپلماتیک عمده در سیاست خارجی خود دست یابد.

روزنامه امریکایی *کریستین ساینس مانیتور* با اشاره به سفر هفته گذشته یک هیئت ایرانی به فرانسه و ملاقات با مقامات ارشد این کشور به نقل از ژاک شیراک نخست‌وزیر فرانسه، نوشت: «کابینه وی خواهان گفت‌وگو و مذاکره با ایران است.» این روزنامه به نقل از خبر دو روز پیش شبکه تلویزیونی سی.بی.سی. امریکا افزود: «فرانسه موافقت کرده در ازای آزادی گروگان‌های فرانسوی در لبنان یک میلیارد وام بازپرداخت شود. همچنین گفته شده که فرانسه مقداری پول به آدم‌ربایان پرداخت خواهد کرد، ولی دلالت این گزارش‌ها را مورد تأیید قرار ندادند.»

به نوشته کریستین ساینس مانیفور «رایزن‌های نظامی غربی در تهران اظهار می‌دارند سلاح‌های ساخت فرانسه در ماه‌های اخیر، از طریق غیرمستقیم به ایران وارد شده است. مقامات رسمی این امر را که فرانسه اجازه صدور تسلیحات نظامی به ایران را داده تکذیب کرده‌اند، اما یک روزنامه فرانسوی اسفندماه گذشته، از ارسال مقادیری تسلیحات نظامی ساخت فرانسه به ایران گزارش داده بود. از این رو و برپایه گزارشات روزنامه‌های غربی در منطقه و اظهارات رایزن‌های غربی در تهران، ایران اخیراً قدرت آتش رزمی هلیکوپترهای خود را با مسلح کردن آنها به موشک‌های اس ۱۲ ساخت فرانسه افزایش داده است.» نویسنده این مقاله در ادامه آورده است: «در همین حال دولت ایران به آرامی در حال بهبودبخشیدن به روابط خود با شوروی است.» به ادعای وی، مسکو در ازای محدود کردن حمایت تهران از گروه‌های مبارز افغانی و به تعویق انداختن محاکمه سران حزب توده، فروش تسلیحات نظامی به ایران از جانب برخی از کشورهای هم‌پیمان خود را مورد تأیید قرار داده است. ضمن آنکه ایران و شوروی در حال انجام مذاکرات هستند تا خطوط لوله گاز میان دو کشور گشوده شود.^{۲۹}

۶۶۱

سفیر امریکا در سازمان ملل متحد علت میانه‌روی سیاست امریکا درباره سوریه را تشریح کرد. ورنون والترز سفیر امریکا در سازمان ملل، در گفت‌وگو با روزنامه لوموند به‌طور ضمنی گفت که میانه‌روی امریکا در مورد سوریه تا حدی مربوط به مسئله گروگان‌های امریکا در لبنان می‌شود که احتمالاً در مناطق تحت‌نفوذ سوریه نگهداری می‌شوند. به گزارش خبرگزاری فرانسه، والترز با به‌رخ کشیدن نتایج حمله امریکا به لیبی و تصریح بر اینکه قذافی پس از حمله امریکا به اندازه کافی ساکت شده است، گفت که تحقیقات انگلیسی‌ها در مورد مسئولیت احتمالی سوریه در زمینه تروریسم بین‌المللی و به‌ویژه در کوشش اخیر برای سوء قصد به دفتر شرکت هواپیمایی اسرائیل در لندن کم بها نمی‌دهد، ولی دلیل احتیاط و اشنگتن علیه دمشق این است که «امریکا همانند فرانسویان گروگان‌هایی در لبنان دارد و تا آنجا که می‌داند آنها احتمالاً در مناطق تحت کنترل سوریه هستند.»^{۳۰}

ضمیمه گزارش ۶۴۹: مشروح اطلاعاتی درباره ترکیب، گسترش، تاکتیک و شایستگی‌های رزمی لشکر طلایی صدام نیروهایی که ارتش عراق به تازگی جمع‌آوری کرده به نام‌های لشکر طلایی صدام و گردان‌های پیاده مهمات خاصه (مأموریت‌های ویژه) معروف و برای آزادسازی شهر فاو سازماندهی و تشکیل شده‌اند و تبلیغات زیادی در مورد تعداد و آموزش آنها شده است.

ترکیب

از تابعیت لشکر طلایی اطلاعاتی در دست نیست، اما به احتمال زیاد در اختیار ستاد کل ارتش عراق می‌باشد. بنا به اظهار اسرای عملیات مهران استعداد این لشکر، ۲ تیپ به نام‌های تیپ ۴ کماندویی و تیپ ۵ کماندویی می‌باشد. از تیپ‌های دیگر آن اطلاع دقیقی در دست نیست. هر تیپ دارای ۳ گردان رزمی می‌باشد که این گردان‌ها فاقد گروهان قرارگاه و گروهان پشتیبانی می‌باشند.

گسترش

تیپ ۴ کماندویی و تیپ ۵ کماندویی دوره آموزش یگانی خود را در کنار هم در پادگان حبانیه گذرانده‌اند که پس از پایان آموزش، تیپ ۴ را در تاریخ ۱۳۶۵/۲/۲۰، از پادگان مذکور خارج و برای عملیات به منطقه شرفانی منتقل کرده‌اند، ولی از محل استقرار تیپ ۵ اطلاعی در دست نیست.

استعداد

افراد این لشکر از تیپ‌های مختلف ارتش جمع‌آوری شده‌اند، بدین ترتیب که به کلیه تیپ‌ها اعلام شده بود که هر تیپ بایستی ۲۵ الی ۳۰ نفر از افراد ممتاز را در اختیار این لشکر قرار دهد، ولی بنا به اظهار پناهندگان و اسرای قبلی و همچنین اسرای خود لشکر مورد بحث، اکثر تیپ‌ها افراد بی‌انضباط، شرور، دارای غیبت و به‌طور کلی نیروهایی را که از کیفیت خوبی برخوردار نبوده‌اند، به این لشکر معرفی کرده‌اند.

تیپ‌های ۴ و ۵ حدود ۱۵۰۰ نفر پرسنل دارند، زیرا نیروهایی که در پادگان حبانیه آموزش می‌دهند بالغ بر ۳۰۰۰ نفر بوده‌اند. لازم به یادآوری است که ارتش عراق دارای ۱۶۰ تیپ از رسته‌های مختلف بوده که در عملیات والفجر ۸ و پاتک‌های دشمن در منطقه عملیاتی والفجر ۸ به تعداد زیادی از این تیپ‌ها تلفات و ضایعات سنگینی وارد شده است و امکان آزادسازی ۲۵ الی ۳۰ نفر پرسنل از هر تیپ مشکل به نظر می‌رسد.

تاکتیک و شایستگی رزمی

به گفته اسرا و پناهندگان، این لشکر با آموزش‌های خوبی که دیده (کماندویی، هلی‌برن، عبور از باتلاق و قایق‌رانی) برای آزادسازی شهر فاو در نظر گرفته شده است. همچنین به گفته آنها فرستادن تیپ ۴ کماندویی به منطقه عملیاتی شرفانی خود یک آموزش بوده است تا در عمل توانایی‌های این تیپ را محک بزنند.^{۳۱}

ضمیمه گزارش ۶۵۷: گزارش کامل وزارت امور خارجه ایران از همکاری اطلاعاتی امریکا و عراق علیه ایران درباره همکاری اطلاعاتی امریکا با رژیم بعث عراق، در نشریه گزارش مستقیم وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی مطلبی با عنوان "ماهواره‌های جاسوسی و جنگ ایران و عراق" بدین شرح درج شده است: «در طی ربع قرن گذشته [از سال ۱۳۳۹ هـ ش ۱۹۶۰ م] و پس از آن، امریکا و شوروی به‌عنوان دو کشور پیشرو در امر اکتشافات فضایی از همان ابتدا درصدد بهره‌برداری از فضا برای مقاصد نظامی و جاسوسی برآمدند. به‌طوری‌که دو کشور مزبور انحصار استفاده از ماهواره‌های جاسوسی را در اختیار دارند. برای مثال دوربین‌های عکس‌برداری ماهواره‌های امریکایی پرنده بزرگ (Big Bird) و KH 11 قادرند اشیایی کوچک‌تر از ۳۰ سانتی‌متر را از فاصله ۱۸۵ کیلومتری زمین رؤیت و ثبت نمایند.

شوروی در رقابت با امریکا و به‌منظور جبران عقب‌افتادگی خود از آن کشور در زمینه به‌کارگیری ماهواره‌های جاسوسی در سال ۱۹۷۲، اقدام به پرتاب ماهواره کاسموس ۵۲۰ نمود. این ماهواره و ماهواره‌های کاسموس ۶۰۶، ۶۶۵ و ۷۰۶ انواع جدیدتر ماهواره‌های کاسموس بودند که بعداً به فضا پرتاب گردیدند و فاقد نواقص قبلی ماهواره‌های دیگر بودند.» آنها قادرند از فاصله ۳۰۰ کیلومتری زمین به عکس‌برداری از سطح زمین بپردازند.

این نشریه در ادامه افزوده است: «ماهواره کاسموس ۱۲۱۰ در ۱۹ سپتامبر ۱۹۸۰ [۲۸ شهریور ۱۳۵۹]، به فضا پرتاب شد. ... کاسموس ۱۲۱۱ روز ۲۳ سپتامبر [۱۳۵۹/۷/۱]، یک روز پس از شروع جنگ، پرتاب گردید و کاسموس ۱۲۱۲ روز ۲۶ سپتامبر [۱۳۵۹/۷/۴]، پرتاب شد. به‌احتمال زیاد در میان این سه (ماهواره)، کاسموس ۱۲۱۰ دقیق‌ترین اطلاعات را جمع‌آوری نموده است.

نکته شایان توجه در مورد این ماهواره اینکه تقریباً دو روز قبل از شروع حمله نظامی عراق به ایران به فضا پرتاب شده است. این مطلب باتوجه به اینکه ماهواره‌های کاسموس برای قرارگرفتن در مدار مطلوب خود حداقل به ۲۴ ساعت زمان نیاز دارند، روشن‌نگر این حقیقت است که پرتاب کاسموس ۱۲۱۰ با برنامه‌ریزی و به‌احتمال قوی با اطلاع قبلی از زمان دقیق حمله عراق به ایران انجام شده است.»

نشریه مذکور در ادامه به نقش ماهواره‌های جاسوسی امریکا پرداخته و اضافه کرده است: در مواردی که کسب اطلاعات کامل‌تری از یک منطقه مثل غرب آسیا یا منطقه جنگ ایران و عراق مورد نظر باشد امریکایی‌ها ماهواره‌های کوچک‌تری برای انجام این مأموریت به فضا پرتاب می‌کنند. آنتونی کندن یکی از کارشناسان فضایی انگلستان که مسائل مربوط به پرتاب و عملیات ماهواره‌های جاسوسی را مورد بررسی و تحقیق قرار می‌دهد، معتقد است که از ۲ ماهواره KH 11 که امریکا در حال حاضر در فضا دارد یکی از آنها از کار افتاده و دیگری دچار نقص فنی شده است. به این ترتیب اگر گفته کارشناسان نامبرده صحت داشته باشد می‌توان نتیجه گرفت که سیستم ماهواره‌های جاسوسی امریکا به شدت دچار نقصان شده است و از دلایل این امر، غافلگیری و ضعف امریکا برای اطلاع‌رسانی و هشدار به موقع به عراق درباره زمان شروع عملیات والفجر ۸ از سوی ایران به شمار می‌رود.^{۳۲}

ضمیمه گزارش ۶۵۹: تحلیل روزنامه کیهان درباره تلاش‌های شاه‌حسین برای نزدیکی دمشق و بغداد

روز گذشته، روزنامه کیهان در ستون تفسیر سیاسی خود، با بررسی تحرکات اخیر شاه حسین در میانجیگری و نزدیک کردن روابط دمشق و بغداد به ملاقات‌های غیرمنتظره وی با رؤسای جمهوری عراق و سوریه در هفته جاری (۳ تا ۷ خردادماه)، اشاره کرده و نوشت: از دیدگاه اعراب میانه‌روی منطقه، سوریه نفوذ سیاسی قابل توجهی در تهران دارد، شاه حسین امیدوار است که در شرایط کنونی سوریه را به اتخاذ یک موضع مخالف استمرار عملیات نظامی ایران در خاک یک کشور عربی بکشاند.

البته شاه حسین می‌داند که این تغییر راهبرد دمشق نیازمند بهای سنگینی است که رژیم عراق و کشورهای حامی این رژیم در حوزه جنوبی خلیج فارس باید به اتفاق آن را بپردازند. در آن سوی قضیه کشورهای خلیج فارس به ویژه عربستان سعودی و کویت به قطعی کردن رویگردانی دمشق از راهبرد فعلی‌اش می‌انديشند. به عبارت دیگر، کشورهای حامی رژیم عراق در خلیج فارس آمادگی دارند که اگر تغییر راهبرد دمشق، موجب ترغیب رهبران ایران به قبول راه حل مسالمت‌آمیز در جنگ با عراق شد، در پرداخت بهای تغییر راهبرد دمشق مشارکت فعال داشته باشند. از طرفی دیگر، در بررسی موضع دمشق در مورد تحول جاری باید گفت که سوریه یکی از کشورهایی است که بر اثر کاهش قیمت نفت به شدت در تنگنا قرار گرفته، چنان‌که کارشناسان اقتصادی می‌گویند ساختمان اقتصادی سوریه بر پایه کمک‌های مالی کشورهای ثروتمند عرب استوار است. حجم کمک‌های مالی کشورهای نفت‌خیز به سوریه به گونه بسیار مؤثر در تبیین و ابراز راهبرد سیاسی این کشور دخالت دارد. بنابراین کمک‌های کشورهای ثروتمند عرب به سوریه همواره به صورت یک اهرم فشار علیه دمشق به کار گرفته شده است. پیش از به خطر افتادن امنیت سیاسی رژیم عراق، یعنی قبل از تصرف شبه‌جزیره راهبردی فاو به دست نیروهای ایران و نیز در دوره بازارگر می‌بهای نفت، کشورهای ثروتمند عرب در بهره‌گیری از اهرم فشار علیه دمشق محتاطانه عمل می‌کردند، اما در شرایط موجود حکام این کشورها جرئت بیشتری پیدا کردند تا با استفاده از این اهرم، دمشق را به اتخاذ سیاست میانجیگرانه برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق وادار کنند. از دیدگاه این کشورها با انتقال بخشی از حجم کنونی کمک‌های مالی به رژیم عراق از میدان جنگ به میدان دیپلماسی می‌توان امیدوار شد که جنگ ایران و عراق با میانجیگری دمشق به پایان خواهد رسید. این یکی از آرزوهای کشورهای نفت‌خیز عرب محسوب می‌شود، اما آنها در صورت ناکامی در تلاش‌های خود، راه دیگری برای خروج از این بن‌بست پیدا خواهند کرد، راهی که می‌توان آن را راه حل میانه نامید. این راه از طریق بازگشایی خط لوله نفتی عراق به دریای مدیترانه که از سوریه می‌گذرد، قابل حصول است. بدین ترتیب هم سوریه از طریق بازگشایی این خط لوله نفتی بهره اقتصادی خواهد برد و هم رژیم عراق از طریق افزایش صادرات نفتی اتکای کمتری به کمک‌های مالی کشورهای نفت‌خیز عرب خواهد داشت. به گفته برخی از منابع دیپلماتیک در منطقه، رژیم عراق به شاه حسین اطلاع داده است که این رژیم آماده است در مقابل تجدید روابط بین بغداد و دمشق، ورقه سفید امضاء شده‌ای را در اختیار رهبران دمشق قرار دهد. حکام عراق معتقدند رویگردانی دمشق از تهران یک پیروزی بزرگ محسوب می‌شود که پیروزی‌های نظامی ایران و نیز شرایط رهبران دمشق برای عادی‌سازی مناسبات خود با بغداد، در مقابل آن ناچیز است.^{۳۳}

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۵/۳/۹

۱. سند شماره ۱۴۱۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای قرارگاه خاتم‌الانبیاء(س) سپاه، شماره ۱۵، ۱۳۶۵/۳/۹، صص ۲ و ۳ ضمیمه.
۲. سند شماره ۷۵۷۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دفتر فرماندهی به نیروی زمینی سپاه، ۱۳۶۵/۳/۹.
۳. سند شماره ۳۶۱۹۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات ناحیه کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۳۶۵/۳/۹.
۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۲، ۱۳۶۵/۳/۱۰، ص ۱، رادیو صوت‌الجماهیر، ۱۳۶۵/۳/۹.
۵. همان، ص ۳، بوشهر - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۳/۹.
۶. سند شماره ۱۴۲۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای اطلاعاتی سپاه دوم نیروی زمینی سپاه پاسداران، شماره ۱، ۱۳۶۵/۳/۱۷، ص ۶ و - سند شماره ۲۷۴۸۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از حفاظت اطلاعات منطقه ۲ نجف (سپاه شمال) به حفاظت اطلاعات قرارگاه خاتم‌الانبیاء(س)، ۱۳۶۵/۳/۲۶.
۷. سند شماره ۴۴۸۸۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه نوح(ع) به معاونت دریایی منطقه ۴ نوح(ع)، ۱۳۶۵/۳/۹.
۸. سند شماره ۷۵۷۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه ناحیه کهگیلویه و بویراحمد به ستاد مرکزی سپاه پاسداران، ۱۳۶۵/۳/۱۲.
۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۲، ۱۳۶۵/۳/۱۰، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۳/۹؛ - سند شماره ۴۴۲۱۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به اطلاعات ستاد مرکزی سپاه پاسداران، ۱۳۶۵/۳/۲۱.
۱۰. سند شماره ۷۵۷۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده سپاه پاه به دفتر فرمانده کل سپاه، ۱۳۶۵/۳/۱۲؛ - سند شماره ۲۷۴۸۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از حفاظت اطلاعات منطقه ۲ نجف (سپاه شمال) به حفاظت اطلاعات کل سپاه پاسداران، ۱۳۶۵/۳/۲۶.
۱۱. سند شماره ۳۵۲۲۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات ناحیه کردستان به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۳۶۵/۳/۱۴.
۱۲. سند شماره ۳۶۰۴۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه فرماندهی سردشت به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۳۶۵/۳/۱۰.
۱۳. سند شماره ۳۶۰۴۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای عملیاتی از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (رکن ۳ - زاجا) به رکن ۲ فرماندهی زاجا، ۱۳۶۵/۳/۱۰.
۱۴. سند شماره ۳۴۰۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی کردستان به استاندار کردستان، ۱۳۶۵/۳/۱۲.
۱۵. سند شماره ۳۶۱۹۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) به اطلاعات ستاد سپاه ناحیه تبریز، ۱۳۶۵/۳/۹.
۱۶. سند شماره ۱۴۴۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای اطلاعاتی قرارگاه عملیاتی نجف ۳ سپاه، شماره ۷۵۱۴، ۱۳۶۵/۳/۲۷، ص ۵.
۱۷. روزنامه کیهان، ۱۳۶۵/۳/۱۱، ص ۱۸.
۱۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۳/۱۱، ص ۱۱.
۱۹. روزنامه رسالت، ۱۳۶۵/۳/۱۱، ص ۱۲.
۲۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۲، ۱۳۶۵/۳/۱۰، ص ۵، خبرگزاری کویت، ۱۳۶۵/۳/۹.
۲۱. همان، ص ۱۱، رم - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۳/۹.
۲۲. همان، صص ۹ و ۱۰، لندن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۳/۹.
۲۳. اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۱۴۳، ۱۳۶۵/۴/۱۸، نشریه بررسی سیاست خاورمیانه (چاپ امریکا)، ۳۰ مه ۱۹۸۶ (۱۳۶۵/۳/۹).
۲۴. اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۱۴۱، ۱۳۶۵/۴/۱۴، به نقل از نشریه هندلزبلات (چاپ آلمان)، ۳۰ مه ۱۹۸۶ (۱۳۶۵/۳/۹).
۲۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۲، ۱۳۶۵/۳/۱۰، تهران - خبرگزاری رویتر، ۱۳۶۵/۳/۹.
۲۶. همان، ص ۴۴، ابوظبی - خبرگزاری امارات، ۱۳۶۵/۳/۹.
۲۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۳، ۱۳۶۵/۳/۱۱، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از روزنامه وال استریت ژورنال، ۱۳۶۵/۳/۹.
۲۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۲، ۱۳۶۵/۳/۱۰، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۳/۵.
۲۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۴، ۱۳۶۵/۳/۱۲، صص ۱۴ و ۱۵، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۳/۱۱.
۳۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۷۳، ۱۳۶۵/۳/۱۱، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۵/۳/۱۰.
۳۱. سند شماره ۱۴۳۶۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۱۳۶۵/۲/۲۷، صص ۱ و ۲.
۳۲. سند شماره ۲۱۴۵۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه گزارش مستقیم، وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی، شماره ۴/۴۲، ۱۳۶۵/۳/۷، بخش ضمیمه.
۳۳. روزنامه کیهان، ۱۳۶۵/۳/۸، صفحه آخر.